

Masalın öyküye yolculuğu

Faruk Duman, yeni kitabı 'Kargasabunu'nda yer alan, kökü masala uzanan 10 öyküyle edebiyatının köklerini bu toprakların daha da derinlerine indiriyor. Hem doğanın hem de kadim anlatı geleneğinin şekillendirdiği müthiş bir öykü evreni kuruyor Duman.

ERAY AK
e.erayak@gmail.com

Hep söylenir ve aslında yorulmuş da bir klişedir 'yerelden evrensele' kullanımı ama pek çok şeyi açıklamada da hâlâ önemli bir rol üstlenir. Çünkü gittikçe tektipleşen, küresel anlamda aynı meseleler etrafında şekillenen edebi verimlerden başkalaşan eserler ve isimlerin en önemli ortak özelliği kendini ürettiği toprakların tüm nefesini içlerinde barındırmaları olarak dikkat çekiyor. Bunu en kolay yoldan anlatmak yoluna gidince de bir çırpıda 'yerelden evrensele uzanmış bir eser' olarak niteleyebiliyoruz.

İşin aslı şu halbuki edebiyat özelinde: Modern anlatım imkânlarını, kendi kültürünün kadim geleneğiyle bir şekilde buluşturmayı başarabilmiş yazarlar ortaya yeni bir üslup koymakla kalmayıp çağdaşlarından ayrıştığı gibi geleceğe doğru adımlama yolunda da çok önemli mesafeleri kat ediyor.

Bu cümlelerin yazılmasının sebebi ise edebiyatımızın kendi sesini ve yazınsal evrenini yaratmış isimlerinden Faruk Duman'ın öykü toplamı 'Kargasabunu'. Duman bu kitabında, hemen girişte kısaca çerçevesi çizilen gibi bir dünyanın kapılarını aralıyor okurlarına. **Bu toprakların kadim anlatılarını modern öykülere çeviriyor.** Uyarlama da denebilir Duman'ın 'Kargasabunu'nda bir araya gelen öyküleri bağlamında yaptığına ama bundan çok daha fazlası olduğunu sayfalar arasında dolaşmaya başladığımızda görüyoruz. Duman, masalın mümkünlerini öykünün imkânlarıyla sınıyor da diyebiliriz. Öykünün o geniş anlatım dünyasının içinde **Duman'ın duru üslubuyla masal diyarına yolculuk ediyoruz. Bir anlamda masalın öyküye yolculuğu 'Kargasabunu' özelinde okuduğumuz.**

Bir sunu da kaleme almış Duman kitabı için. Kurmaca metinler için çok alışık olmadığımız bir durum bu fakat Duman da yaptığı işin okura tam anlamıyla ulaşması derdinde. Oradan birkaç cümleyi aktarmak istiyorum: **"Bizim coğrafyamızın ve İslam folklorunun olağanüstü köklü ve zenginleşmiş bir geçmişi, bir mitolojisi ve derin bir hayal gücü vardır.** Modern Batı romanının kaynaklarından biri de, bilindiği gibi, 'Binbir Gece Masal-

ları', 'Tütinâme' gibi geleneksel Doğu kaynaklarıdır" diyor ve şöyle ekliyor: "Ben yazmaya yeni başladığımda, bizim çağdaş yazının bu kaynağı yeterli ölçüde kullandığı kanısında değildim."

Faruk Duman'ın bu söyledikleri bağlamında yazınımıza eğildiğimizde ortaya çıkan tabloda yazarın bu anlamda çok önemli bir boşluğu doldurduğunu belirtmek gerek. Üstelik sadece bu doğrultuda da değil. Doğanın da bir kahraman olarak metinde yer aldığı bir dünya özelinde de Duman, çok özel bir konuma sahip edebiyatımızda. 'Kargasabunu'nda ise kendinde toplanan ve kalemini şekillendiren iki ana yolu birleştirip tek bir çatı altına alıyor. **Duman, hem doğanın hem de kadim anlatı geleneğinin şekillendirdiği müthiş bir öykü evreni kuruyor 'Kargasabunu'nda.**

Masalın öyküye evrimi nasıl oluyor peki? "Ben, çoğun bilinmeyen ama benim öykü dilime yatkın olacak, yorumlanabilecek, yeni kahramanlar ve olay parçalarıyla zenginleşebilecek bu anlatılardan yola çıkarak bu öyküleri yazdım" diyor Duman. Ortaya da şöyle güçlü bir iddia koyuyor: "Okuyunca göreceksiniz; bizim masal kaynağımız, henüz ucundan bile geçmediğimiz kadar ulu ve derin ve düşündüğümüz, bildiğimiz kalıplardan uzak. Çok daha yaratıcı, keskin, yer yer korkunç ve dehşetli, uçsuz bucaksız bir kaynak."

Gerçekten de Faruk Duman'ın yeni öykülerine bu gözle eğildiğimizde Batı'nın fantastiğini de, Latin Amerika'nın büyülü gerçekçiliğini de bir kenara koyacak güçte bir hayal gücü canavarı çıkıyor. Belki de adı basit geldiği için, masal deyip geçtiğimiz için bu muameleyi görüyor. Faruk Duman ise buna aldırmandan metnini bu gücün üzerine inşa ediyor. Kökü masala uzanan 10 öyküyle edebiyatının köklerini bu toprakların daha da derinlerine doğru indiriyor. ■

KARGASABUNU
Faruk Duman
Yapı Kredi Yayınları,
2023
120 sayfa.